

М. В. Скиба

Концептуальні засади публічного управління соціально-економічним розвитком регіону

Здійснено аналіз наукових джерел, що присвячені проблематиці управління регіональним розвитком. З'ясовано, що в Україні за період становлення незалежності сформовано організаційно-правове підґрунтя для реалізації та здійснення державної регіональної політики, визначені основні засади регулювання соціально-економічного розвитку на регіональному рівні. Установлено, що в умовах продовження адміністративної реформи державна регіональна політика тісно пов'язана з упорядкуванням адміністративно-територіального устрою держави й реалізується органами державного управління та місцевого самоврядування у взаємодії з іншими учасниками процесу розроблення та забезпечення реалізації державної регіональної політики шляхом застосування системи методів, інструментів, засобів, заходів для досягнення визначених цілей, забезпечення ефективного, результативного, комплексного управління соціально-економічним розвитком на регіональному рівні. Наведено динаміку основних показників соціально-економічного розвитку на регіональному рівні та з'ясовано основні тенденції, що характеризували соціально-економічний розвиток на регіональному рівні впродовж 2014-2019 рр. Доведено, що органами публічного управління під час вироблення стратегічних, прозорих рішень щодо управління регіональним розвитком мають бути враховані виклики, спричинені геополітичною ситуацією, пандемією, зміною клімату та ін.

Ключові слова: державна регіональна політика, регіональний розвиток, соціально-економічний розвиток регіонів.

Постановка проблеми. Забезпечення сталого економічного розвитку в умовах викликів сьогодення актуалізує проблематику дослідження теоретичних засад діяльності органів публічного управління щодо формування та реалізації управлінських рішень суспільного значення, політики розвитку держави на регіональному рівні. На думку вчених, державна регіональна політика в Україні не забезпечила мінімізації ризиків, пов'язаних з диспропорційністю територіального розвитку, що призвело до консервування та поглиблення міжрегіональних диспропорцій, дезінтеграції національного економічного простору та зростання соціальної напруги в суспільстві [1]. Сьогодні особливою гостроти набуває стратегічне планування як невід'ємний елемент стратегічного управління, що здійснюється органами публічного управління на цілісній територіальній частині господарства країни, що характеризується комплексом притаманних їй ознак: структурою виробництва, розвиненими внутрішніми зв'язками, концентрацією населення, певною виробничою та соціальною інфраструктурою та ін. Вироблення стратегічних рішень потребує аналізу основних тенденцій щодо соціально-економічного розвитку на регіональному рівні.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика сталого економічного розвитку на регіональному рівні розглядається у працях як зарубіжних, так і українських учених. Наприклад, у працях В. С. Загорського [2] приділено увагу тематиці сталого розвитку регіонів. С. Л. Шульц досліджує проблематику удосконалення механізмів реалізації регіональної політики в умовах децентралізації влади в Україні [1]. Теоретичні, методологічні та практичні питання управління регіональним соціально-економічним і суспільно-політичним розвитком в Україні на основі оптимального поєднання державної влади та місцевого самоврядування досліджувались В. Є. Воротиним, Я. А. Жалілом та ін. [3]. Інституціональний базис структурної трансформації регіональної економіки, пріоритети та засоби реалізації стратегії імпортозаміщення як чинника безпеки розвитку внутрішнього ринку визначені у працях А. І. Мокія [4]. Тематика реформування державного

управління та місцевого самоврядування висвітлюється у працях В. С. Куйбіди [5], С. Хаджирадієвої, А. Рачинського та ін. [6]. Дж. Гомес і Г. Кнорінга досліджують взаємозв'язки між місцевим управлінням, економічним розвитком та інституціями, зосереджуючись на тому, які ініціативи працюють і в якому середовищі [7]. Аналіз останніх досліджень і публікацій доводить актуальність і важливість тематики управління на регіональному рівні. Ця проблема є не тільки актуальною, але й багатогранною, потребує проведення подальших досліджень щодо аналізу динаміки основних показників соціально-економічного розвитку на регіональному рівні та з'ясування основних тенденцій.

Мета статті – з'ясувати основні теоретико-концептуальні засади управління соціально-економічним розвитком на регіональному рівні, здійснити аналіз динаміки основних показників соціально-економічного розвитку та з'ясувати основні тенденції.

Основні результати дослідження. Кожна країна (залежно від історичних, політичних, економічних та інших умов) має свою національну модель регіональної політики. Можна погодитись з думкою українських учених, що «... усі моделі мають ту або іншу міру асиметрії (особливі відносини з центром для різних регіонів), що передбачає гнучкість центр-периферійних стосунків, обумовлену історичними, географічними, соціальними, економічними та культурними умовами». На думку С. А. Давимуки, В. С. Куйбіди, Л. І. Федулової, фундаментальні зміни й концептуальні зрушення в новій парадигмі регіональної політики в державах-членах ЄС полягають у першочерговій орієнтації на участь громадськості, що посилює стійку конкурентоспроможність регіонів і дає свободу процесам зростання завдяки кращому використанню місцевих конкурентних переваг; відході від моделі короткострокових грантів, що розподіляються за рішенням того центрального державного органу, який відповідає за розвиток відсталих регіонів, і переході до моделі довгострокового розвитку на принципах децентралізації, спрямованого на просування усіх регіонів, враховуючи інноваційний чинник зростання. Науковці аргументовано доводять, що під час формування і реалізації нової регіональної в умовах децентралізації публічної влади обов'язковим має бути застосування «м'яких» заходів регіональної політики: створення і підтримка регіональних інститутів розвитку, міжрегіонального партнерства, державно-приватних асоціацій, соціальних партнерств, політичних та економічних платформ [8].

Варто зазначити, що в Україні за період незалежності сформовано організаційно-правове підґрунтя для реалізації та здійснення державної регіональної політики. Основні нормативно-правові акти, що формують інституційний базис: Конституція України [9], закони України «Про стимулювання розвитку регіонів» [10], «Про засади державної регіональної політики» [11], «Про державні цільові програми» [12], «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [13], «Про Генеральну схему планування території України» [14].

Важливим є реалізація затвердженої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр., що визначила такі пріоритети регіонального розвитку: територіальна згуртованість, економічний розвиток окремих територій та регіонів, людський розвиток і доступність якісних послуг. У зазначеному документі стратегічною метою державної регіональної політики до 2027 р. визначено розвиток та єдність, орієнтовані на людину – гідне життя в згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній Україні, забезпечення ефективного використання внутрішнього потенціалу територій та їх спеціалізації для досягнення сталого розвитку країни, що створює умови для підвищення рівня добробуту та доходів громадян під час досягнення згуртованості в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному та просторовому вимірах [15].

В умовах продовження адміністративної реформи державна регіональна політика тісно пов'язана з упорядкуванням адміністративно-територіального устрою держави та реалізується органами державного управління та місцевого самоврядування у взаємодії з іншими учасниками процесу розроблення та забезпечення реалізації державної регіональної політики шляхом застосування системи методів, інструментів, засобів, заходів для досягнення визначених цілей, забезпечення ефективного, результативного, комплексного управління соціально-економічним розвитком на регіональному рівні. Варто зазначити, що державна регіональна політика може розглядатись і як система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб для забезпечення високого рівня якості життя людей на всій території України, враховуючи природні, історичні, екологічні, економічні, географічні, демографічні та інші особливості регіонів, їхню етнічну й культурну самобутність.

Метою державної регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку України та її регіонів, забезпечення їх соціальної та економічної єдності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного громадянина незалежно від його місця проживання. В Україні суб'єктами державної регіональної політики відповідно до чинного законодавства є: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи. Об'єктами державної регіональної політики, на які спрямовано владний вплив, є групи регіонів (або їх частин), міст, сіл, селищ, об'єднані за критеріями та в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Принципи державної регіональної політики представлені на рис. 1.

Рис. 1. Основні принципи державної регіональної політики

Джерело: побудовано автором.

Механізм державного регулювання регіонального розвитку може бути представлений як сукупність засобів, методів, інструментів, які використовуються регіональними органами державної влади для визначення та реалізації цілей регіонального розвитку. Основними складовими зазначеного механізму є організаційно-правова складова, бюджетно-фінансова (місцеві бюджети та ін.), програмування та прогнозування (прогнози та програми розвитку регіонів) та ін.

Державну регіональну політику можна розглядати у розрізі економічної, бюджетно-фінансової, соціальної, екологічної та інших складових. Наприклад, економічна складова може включати узгодження загальнонаціональних і регіональних економічних інтересів; раціональне розміщення продуктивних сил і використання місцевого економічного потенціалу; створення стимулів для зростання обсягів залучених фінансових ресурсів до «точок зростання»; вирівнювання регіональних диспропорцій та активізацію розвитку депресивних регіонів та ін.

Державна регіональна фінансова політика може бути представлена як сукупність методів, засобів, інструментів, що використовуються органами регіональної влади для управління процесом утворення, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів у адміністративно-територіальних одиницях.

Варто зазначити, що державні регіональні програми, будучи інструментом державного регулювання на регіональному рівні, представлені сукупністю системних заходів місцевих органів державної влади та управління щодо вирішення найбільш актуальних проблем соціально-економічного розвитку регіону. Саме державні регіональні програми дають можливість найповніше узгодити територіальні та галузеві інтереси, створити реальні умови для зближення рівнів виробництва й споживання основних товарів широкого споживання в усіх регіонах. Відповідно до чинного законодавства, у програмі мають бути відображені:

- результати аналізу соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці за попередній і поточний роки та характеристика головних проблем розвитку її економіки та соціальної сфери;
- стан використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу, екологічна ситуація у відповідній адміністративно-територіальній одиниці;
- можливі шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки та соціальної сфери відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці в наступному році;
- система заходів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації соціально-економічної політики з визначеними термінами виконання та виконавців;
- основні показники соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці та ін.

Щодо ефективності та результативності здійснення державної регіональної політики, то більшість науковців погоджується з думкою, що основним критерієм результативності є досягнення визначених цілей. На думку вчених, систему показників оцінювання ефективності механізму державного регулювання процесів економічного розвитку регіонів можна згрупувати за блоками, представленими на рис. 2.

Представлений на рисунку підхід, на думку вчених, базується на оцінюванні досягнутих результатів. Основні показники, що характеризують соціально-економічний розвиток на регіональному рівні, представлені в табл. 1.

Спираючись на методику розрахунку зазначених вище показників, з'ясуємо основні тенденції, що були притаманні соціально-економічному розвитку на регіональному рівні впродовж 2014-2019 рр.

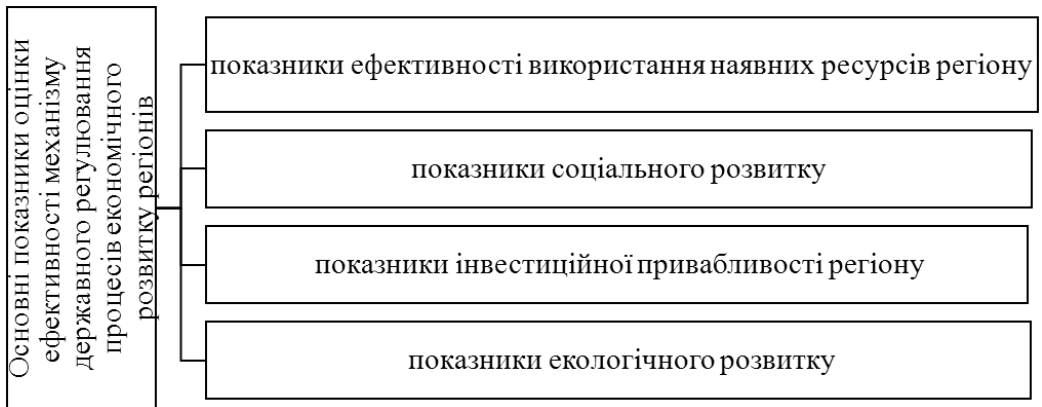

Рис. 2. Основні показники оцінювання ефективності механізму державного регулювання процесів економічного розвитку регіонів

Джерело: побудовано автором.

Варто зазначити, що у 2019 р. у більшості регіонів України відбувалось зростання індексу ВРП порівняно з попереднім роком (рис. 3). За період 2014-

Таблиця 1

Методика розрахунку основних показників, що характеризують соціально-економічний розвиток на регіональному рівні

Показник та одиниця вимірювання	Діапазон аналізу даних, роки	Методика
Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту, %	2014-2019	Вартість товарів / послуг звітного року в постійних цінах поділити на вартість товарів / послуг попереднього року у фактичних цінах і помножити на 100%
Частка валового регіонального продукту у загальному підсумку, %	2014-2018	ВРП <i>i</i> -го регіону поділити на загальний ВРП України та помножити на 100%
Середня чисельність постійного населення за регіонами України, тис. осіб	2014-2019	Середнє арифметичне чисельності населення, яке постійно проживає на момент перепису на певній території, враховуючи тимчасово відсутніх (беручи до уваги, що їхня відсутність у місці постійного проживання не перевищувала 12 місяців), на початок і кінець звітної періоду
Валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу, грн	2014-2018	ВРП <i>i</i> -го регіону поділити на чисельність наявного населення в <i>i</i> -му регіоні
Наявний дохід населення у розрахунку на одну особу населення, грн	2014-2019	Суму грошових коштів і матеріальних благ (заробітна плата, прибуток і змішаний дохід, одержані доходи від власності, соціальні допомоги, соціальні трансферти в натурі та інші поточні трансферти), яка спрямована на підтримку фізичного, морального, економічного та інтелектуального станів людини й на задоволення її потреб, за мінусом податків та інших обов'язкових платежів (кошти, що використовуються населенням на споживання та заощадження) <i>i</i> -го регіону, поділити на кількість наявного населення в <i>i</i> -му регіоні

Джерело: складено автором за даними [16; 17].

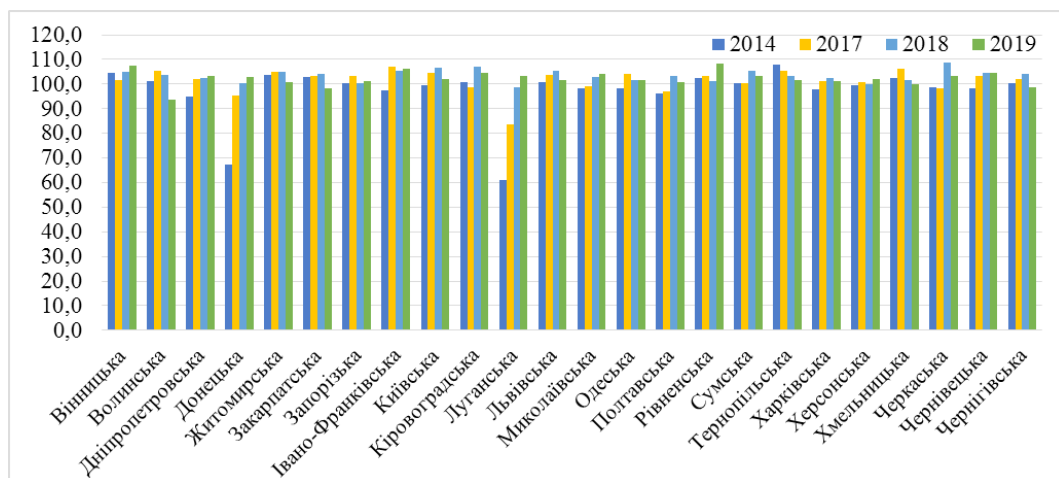

Рис. 3. Індекси фізичного обсягу ВРП за регіонами впродовж 2014-2019 рр., %

Джерело: [18].

2019 рр. найбільш суттєве зростання індексу фізичного обсягу ВРП проти попереднього року відбувалось у 2019 р. в Донецькій (102,8%) і Луганській (103,3%) областях. У 2014 р. значення зазначеного вище показника у цих областях порівняно з попереднім роком зменшилось до 67,1% та 61% відповідно, що було пов'язано із загостренням конфліктної ситуації на Сході України. За період 2014-2019 рр. зростання індексу ВРП порівняно з попереднім роком було найбільшим у 2019 р. у Рівненській (108,3%), Вінницькій (107,3%) та м. Києві (106,2%).

Тенденція до уповільнення зростання значення індексу ВРП була характерною для Хмельницької та Волинської областей. Наприклад, у Волинській області у 2017-2018 рр. відбувалось пригальмовування зростання індексу фізичного обсягу ВРП порівняно з 2016 р. (2016 р. – 8,2%, у 2017 р. – 5,3%, 2018 р. – 3,7%). У Хмельницькій області спостерігалось призупинення зростання індексу ВРП у 2018 р. (1,8%) порівняно з 2017 р. (6,4%). У 2019 р. індекс фізичного обсягу валового внутрішнього продукту у цих областях продемонстрував зменшення порівняно з 2014 р. Так, у Волинській області у 2019 р. індекс ВРП становив 93,8% порівняно з 2018 р., у 2014 р. – 101,1% порівняно з попереднім роком. У Хмельницькій області індекс ВРП у 2019 р. становив 99,8% порівняно з попереднім роком, у 2014 р. – 102,3% порівняно з попереднім роком. Зменшення індексів фізичного обсягу ВРП у 2019 р. порівняно з попереднім роком відбувалось у Чернігівській (98,5%, у 2014 р. – 100,5%) та Закарпатській областях (98,4%, у 2014 р. – 102,8%).

У 2014-2019 рр. продовжилась тенденція до збільшення рівня концентрації виробництв у найбільших містах-мільйонниках: Києві, Дніпрі, Харкові, Одесі, Львові та ін. У 2018 р. частка ВРП, що була вироблена у Києві, збільшилась до 23,4% у загальному обсязі (у 2014 р. – 22,5%). Зросла частка ВРП, вироблена у Львівській (у 2014 р. – 4,6%, 2018 р. – 5%), Одеській (у 2014 р. – 4,7%, 2018 р. – 4,9%), Полтавській (у 2014 р. – 4,4%, 2018 р. – 4,9%) областях (рис. 4). Найменшою була частка ВРП, вироблена Тернопільською та Чернівецькою областями. Попри незначне зменшення частки ВРП, що виробляється у Дніпропетровській області (у 2014 р. – 11,1%, 2018 р. – 10,3%), її внесок у загальний ВРП залишається вагомим, займаючи друге місце після столичного регіону.

У 2018 р. проти 2014 р. відбулось суттєве зменшення часток у ВРП Донецької (7,6% та 5,4%) та Луганської (2% та 1%) областей, що значною мірою пов'язано з окупацією територій і втратою виробничого потенціалу, населення, територій.

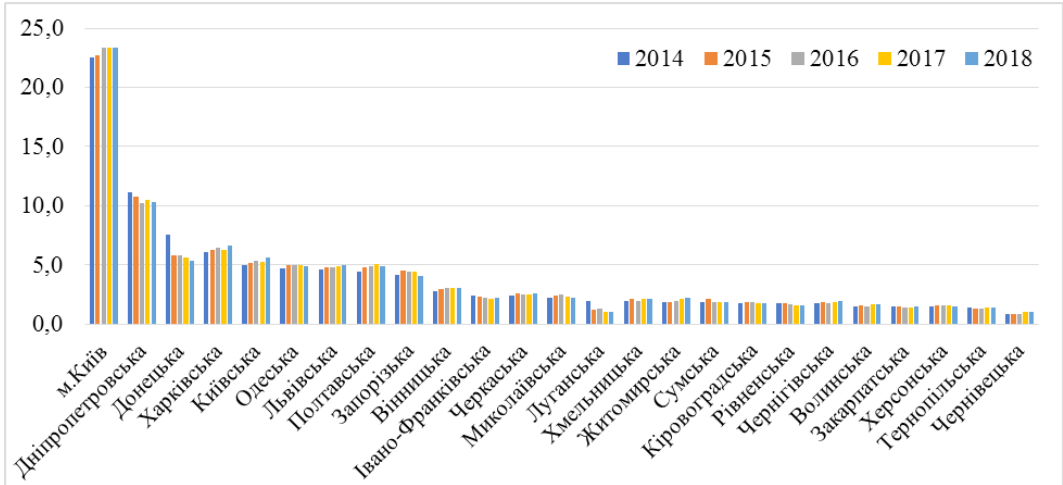

Рис. 4. Частка валового регіонального продукту у загальному підсумку у 2014-2018 рр., %
Джерело: [18].

Скорочення середньої чисельності постійного населення відбувалось у всіх регіонах України, окрім Київської області, де було зафіксовано зростання населення впродовж 2016-2019 рр. (рис. 5). Варто зазначити, що м. Київ і Київська область залишаються лідерами за кількістю прибулих осіб. Середня чисельність постійного населення у Київській області становила у 2019 р. 1,7 млн осіб, що є значно меншим, ніж в областях-лідерах. За показником середньої чисельності постійного населення лідерами є Донецька, Дніпропетровська та Харківська області, в яких сконцентровано 25% населення України.

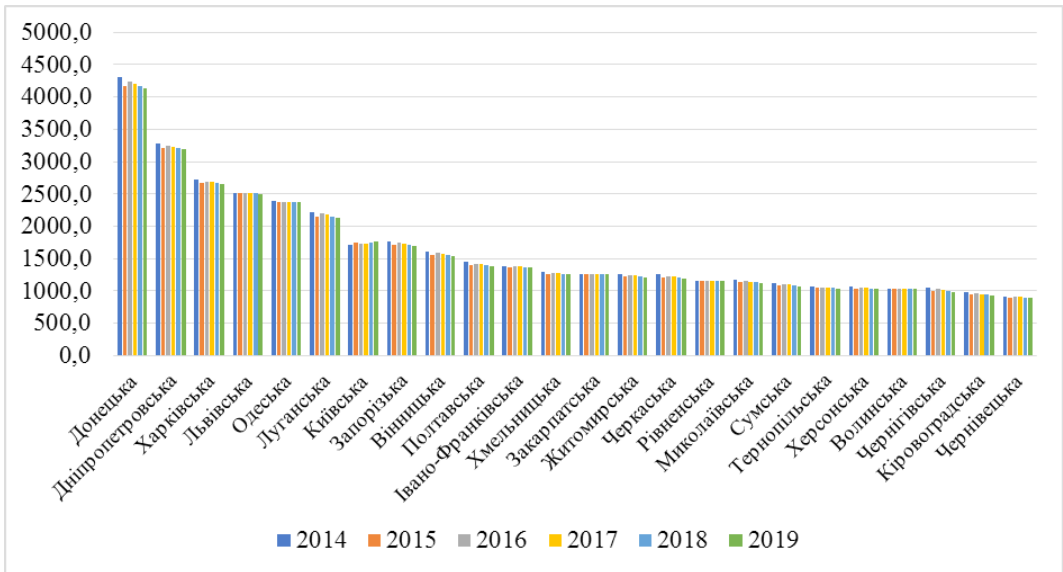

Рис. 5. Середня чисельність постійного населення за регіонами України у 2014-2019 рр., тис. осіб
Джерело: [18].

Упродовж 2014-2018 рр. тенденція до зростання ВРП у розрахунку на одну особу, закладена у попередні роки, продовжилась. У трійку лідерів (не враховуючи м. Київ) за показником ВРП у розрахунку на одну особу входили Полтавська (у

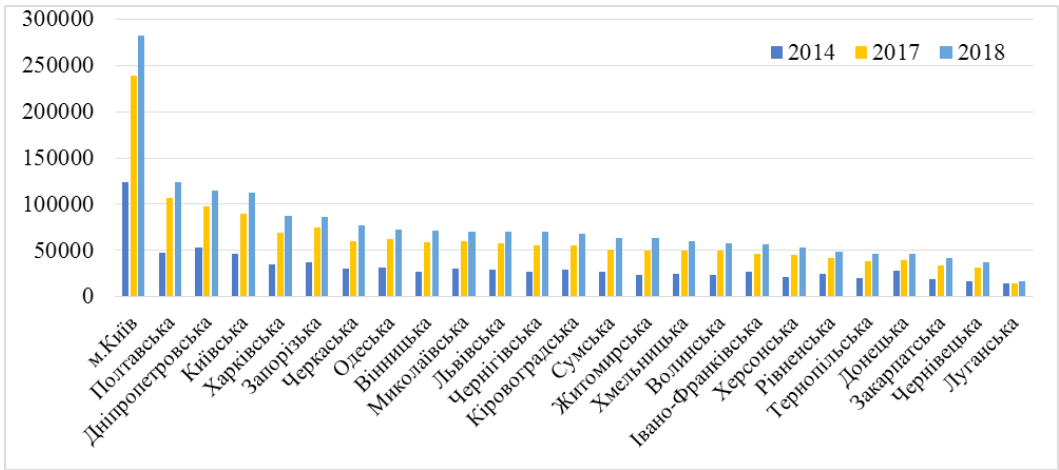

Рис. 6. Валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу за період 2014-2018 рр., грн
Джерело: [17].

2018 р. становив 123,8 тис. грн), Дніпропетровська (114,8 тис. грн), Київська (112,5 тис. грн) області. У м. Києві ВРП у розрахунку на одну особу становив у 2018 р. 283,1 тис. грн. У 2018 р. проти 2014 р. показник ВРП у розрахунку на одну особу зріс у Житомирській (у 2,7 раза), Чернігівській, Вінницькій, Полтавській (у 2,6 раза), у Черкаській, Волинській, Харківській (у 2,5 раза) областях. У 2018 р. порівняно з 2014 р. показник ВРП у розрахунку на одну особу збільшився у Донецькій (у 1,7 раза) та Луганській (у 1,2 раза) областях.

У 2019 р. спостерігалось продовження тенденції до зростання доходу у розрахунку на одну особу в усіх регіонах. До трійки лідерів за цим показником (не враховуючи м. Київ) увійшли Дніпропетровська, Запорізька, Київська області. У Донецькій та Луганській областях також відбулось зростання доходу у розрахунку на одну особу, що продовжило позитивну тенденцію, закладену в 2016 р. Так, у 2019 р. в Донецькій області наявний дохід у розрахунку на одну особу становив 39,1 тис. грн, у Луганській – 24,5 тис. грн.

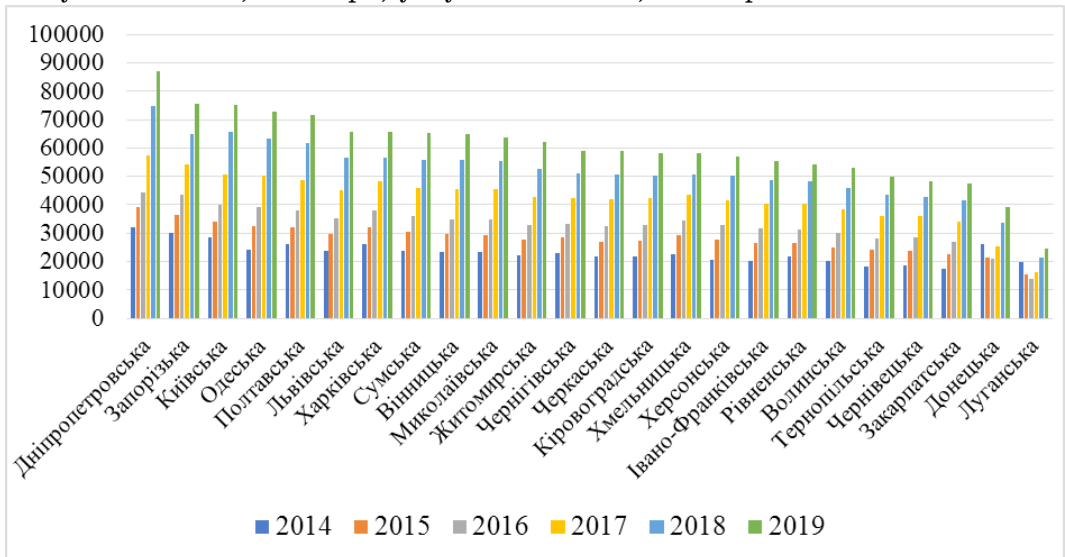

Рис. 7. Наявний дохід у розрахунку на одну особу за регіонами у 2014-2019 рр., грн
Джерело: [18].

Висновки. Проведеними дослідженнями встановлено, що в умовах продовження адміністративної реформи державна регіональна політика тісно пов'язана з впорядкуванням адміністративно-територіального устрою держави й реалізується органами державного управління та місцевого самоврядування у взаємодії з іншими учасниками процесу розроблення та забезпечення реалізації державної регіональної політики шляхом застосування системи методів, інструментів, засобів, заходів для досягнення визначених цілей, забезпечення ефективного, результативного, комплексного управління соціально-економічним розвитком на регіональному рівні. Органами публічного управління під час вироблення стратегічних, програмних рішень щодо управління регіональним розвитком мають бути враховані основні тенденції, що характеризували соціально-економічний розвиток на регіональному рівні впродовж 2014-2019 рр.: зростання індексу ВРП у більшості областях України та відновлення зростання ВРП в Донецькій та Луганській областях; скорочення середньої чисельності постійного населення у всіх регіонах України (окрім Київської області, яка є лідером за кількістю прибулих осіб); концентрація людських ресурсів в індустриальних регіонах (у Донецькій, Дніпропетровській, Харківській областях сконцентровано 25% населення України); зростання ВРП у розрахунку на одну особу у більшості областей і вихід на лідируючі позиції (не враховуючи м. Київ) за показником ВРП у розрахунку на одну особу Полтавської, Дніпропетровської, Київської областей; збільшення рівня концентрації виробництв у містах-мільйонниках (Києві, Харкові) та в найбільших містах України – обласних центрах (Дніпрі, Одесі, Львові та ін.). Також мають бути враховані виклики, спричинені глобалізацією, геополітичною ситуацією, зміною клімату, світовою кризою через пандемію, що розпочалась наприкінці 2019 р. і триває у 2020 р., та ін.

Подальші розвідки будуть спрямовані на дослідження становлення та розвитку спроможних територіальних громад в Україні за умов децентралізації державної влади.

Список використаних джерел

1. *Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення:* монографія / наук. ред. С. Л. Шульц. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2018. 205 с.
2. Загорський В. С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем. Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с. *Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України:* сайт. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/monografii/zagorskii/Mon_Zag.Bor.pdf
3. *Державне управління регіональним розвитком України:* монографія / заг. ред.: В. С. Воротін, Я. А. Жаліло. К.: НІСД, 2010. 288 с.
4. *Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі:* монографія / заг. ред.: А. І. Мокій. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2019. 872 с.
5. Куйбіда В. С. Від реформи державного управління та місцевого самоврядування до публічного врядування в Україні. *Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку:* матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, присвяч. 100-річчю держ. служби в Україні (Київ, 25 травня 2018 р.): у 5 т. Т. 1. С. 3-13. Київ: НАДУ, 2018. URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/150/files/19ba1715-8ea7-4d0a-be98-a749c2fc4091.pdf>
6. Khadzhryadieva S., Slukhai S., Rachynskiy A. Public Administration in Ukraine: Adjusting to European Standards. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*. 2020. Vol. 13(1). Pp. 81-108. DOI: <https://doi.org/10.2478/nispa-2020-0004>
7. *Local Governance, Economic Development and Institutions* / Eds. G. M. Gómez, P. Knorringa. Springer, 2016. DOI: 10.1057/9781137557599
8. Давимука С. А., Куйбіда В. С., Федулова Л. І. Тенденції розвитку нової регіональної політики країн-членів Європейського Союзу. *Регіональна економіка*. 2019. № 1. С. 76-87. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2019-1-9>
9. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-вр. *Законодавство України:* сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

10. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 8.09.2005 р. № 2850-IV. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>
11. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5.02.2015 р. № 156-VIII. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
12. Про державні цільові програми: Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>
13. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 р. № 1602-III. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>
14. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 7.02.2002 р. № 3059-III. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14#Text>
15. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
16. Методологічні положення розрахунку валового регіонального продукту. Київ, 2018. 24 с. *Державна служба статистики України*: сайт. URL: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2018/284/mp_roz_VRP.pdf
17. *Державна служба статистики України*: сайт. 2020. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
18. Доходи та витрати населення у 2017 році: стат. зб. Київ, 2019. 106 с. *Державна служба статистики України*: сайт. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/02/zb_dvn2017.pdf

References

1. Shults, S. L. (Ed.) (2018). *Mekhanizmy realizatsiyi rehional'noyi polityky: otsinka efektyvnosti ta napryamy udoskonalennya* [Mechanisms for implementing regional policy: evaluation of efficiency and areas of improvement]. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
2. Zahorsky, V. S. (2019). *Kontseptual'ni osnovy formuvannya systemy upravlinnya stalym rozvytkom ekoloho-ekonomichnykh system* [Conceptual foundations of the management system of sustainable development of ecological and economic systems] (2018). *Lviv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*: Website. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/monografii/zagorskii/Mon_Zag_Bor.pdf. [in Ukrainian].
3. Vorotin, V. Ye., & Zhalilo, Ya. A. (Eds.) (2010). *Derzhavne upravlinnya rehional'nym rozvytkom Ukrayiny [State management of regional development of Ukraine]*. Kyiv: NISS. [in Ukrainian].
4. Moki, A. I. (Ed.) (2019). *Konkurentni stratehiyi bezpeky rozvytku Ukrayiny u hlobal'nomu seredovyshchi [Competitive security strategies for the development of Ukraine in a global environment]*. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
5. Kuybida, V. S. (2018). *Vid reformuvannya derzhavnoho upravlinnya ta mistsevoho samovryaduvannya do publichnoho vryaduvannya* [From public administration and local government reform to public governance in Ukraine]. In *Publichne vryaduvannya v Ukrayini: stan, vyklyky ta perspektivy rozvytku: materialy shchorich [Public governance in Ukraine: state, challenges and prospects of developmen]*: Materials of annually All-Ukrainian scientific-practical conf. with international participation, dedicated. 100th anniversary of the state service in Ukraine (Kyiv, May 25, 2018): 5 vols. Vol. 1. (pp. 3-13). Retrieved from <http://academy.gov.ua/pages/dop/150/files/19ba1715-8ea7-4d0a-be98-a749c2fc4091.pdf> [in Ukrainian].
6. Khadzhyradieva, S., Slukhai, S., & Rachynskyi, A. (2020). *Public Administration in Ukraine: Adjusting to European Standards*. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 13(1), 81-108. DOI: <https://doi.org/10.2478/nispa-2020-0004>
7. Gómez, G. M., & Knorringa, P. (Eds.) (2016). *Local Governance, Economic Development and Institutions*. Springer. DOI: 10.1057/9781137557599
8. Davymuka, S. A., Kuybida, V. S., & Fedulova, L. I. (2019). *Tendentsiyi rozvytku novoyi rehional'noyi polityky krayin-chleniv Yevropeyskoho Soyuzu* [Trends in the development of new regional policies of the European Union member states]. *Rehional'na ekonomika – Regional economy*, 1, 76-87. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2019-1-9> [in Ukrainian].
9. *Konstytutsiya Ukrayiny [The Constitution of Ukraine]* (1996). Law of Ukraine, adopted on 1996, Jun 28, 254k/96-vr. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
10. *Pro stymulyuvannya rozvytku rehioniv [About stimulating the development of regions]* (2005). Law of Ukraine, adopted on 2005, Sep 8, 2850-IV. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text> [in Ukrainian].
11. *Pro zasady derzhavnoyi rehional'noyi polityky [On fundamentals of state regional policy]* (2015). Law of Ukraine, adopted on 2015, Feb 5, 156-VIII. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> [in Ukrainian].
12. *Pro derzhavni tsil'ovi prohramy [About the state target programs]* (2004). Law of Ukraine, adopted on 2004, Mar 18, 1621-IV. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text> [in Ukrainian].

13. Pro derzhavne prohnozuvannya ta rozroblennya prohram ekonomichnoho i sotsial'noho rozvytku Ukrainy [On state forecasting and development of programs of economic and social development of Ukraine] (2000). Law of Ukraine, adopted on 2000, Mar 18, 1602-III. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> [in Ukrainian].
14. Pro Heneral'nu skhemu planuvannya terytoriyi Ukrainy [About the General scheme of planning of the territory of Ukraine] (2002). Law of Ukraine, adopted on 2002, Feb 7, 3059-III. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14#Text> [in Ukrainian].
15. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi stratehiyi rehional'noho rozvytku na 2021-2027 roky [On approval of the State strategy for regional development for 2021-2027]. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2020, Aug 5, 695. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
16. Metodolohichni polozhennya rozrakhunku valovoho rehional'noho produktu [Methodological provisions for calculating the gross regional product] (2018). Kyiv. *State Statistics Service of Ukraine*: Website. Retrieved from http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2018/284/mp_roz_VRP.pdf [in Ukrainian].
17. *State Statistics Service of Ukraine*: Website (2020). Retrieved from <http://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
18. Dokhody ta vytraty naselennya u 2017 rotsi [Incomes and expenditures of the population in 2017]: Statistical publication (2019). *State Statistics Service of Ukraine*: Website. Retrieved from http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/02/zb_dvn2017.pdf [in Ukrainian].

Skyba M. V. Conceptual principles of public management of socio-economic development of the region.

The analysis of the scientific sources devoted to problems of regional development is carried out. The article reveals that the organizational and legal basis for the regional policy has been formed the basic principles of regulation of socio-economic development at the regional level have been determined in Ukraine during the period of independence. The research shows that in the context of continuing administrative reform, the state regional policy, which is part of the national strategy of the socio-economic development of Ukraine, is closely linked to adjusting the administrative-territorial structure of the state. It is implemented by executive authorities and local governments through the system of methods, tools, means, measures for the realization of the defined purposes and maintenance of efficient, complex management of social and economic development at the regional level. The dynamics of the main indicators of socio-economic development at the regional level is presented. The paper shows that the GRP resumed growing in Donetsk and Luhansk regions. The analysis indicates the population reduction in all regions of Ukraine, except for Kyiv region, which is the leader in the number of arrivals; concentration of human resources in industrial regions (25% of the population of Ukraine is concentrated in Donetsk, Dnipropetrovsk, Kharkiv regions); GRP growth per capita in most oblasts and Poltava, Dnipropetrovsk, Kyiv (excluding Kyiv) oblasts reaching the leading positions; increasing level of concentration of production in cities with a population of over a million: Kyiv, Kharkiv and in the largest regional centers of Ukraine: Dnipro, Odesa, Lviv, and others. The paper proves that public authorities during the development of strategic, program decisions on regional development management should take into account the challenges caused by the geopolitical situation, the global crisis caused by the pandemic, climate change, man-made disasters, etc.

Keywords: state regional policy, regional development, socio-economic development of regions.

Скиба Марина Валеріївна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Київського національного торговельно-економічного університету (e-mail: mv_skyba@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2199-0237>).

Skyba Maryna Valeriyivna – Ph.D. (St.Man.), Assoc. Prof., Associate Professor of the Department of public management and administration of the Kyiv National University of Trade and Economics.

Надійшло 07.08.2020 р.